Vlaams Parlement

stuk **2329** (2013-2014) – Nr. 1
ingediend op 19 december 2013 (2013-2014)

Ontwerp van decreet

houdende instemming
met het samenwerkingsakkoord van 24 september 2013
tussen de Federale Staat,
de Gemeenschappen en de Gewesten,
over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België
in het Internationaal Agentschap
voor hernieuwbare energie (IRENA)
en over de financiële bijdragen aan deze organisatie

verzendcode: WON

INHOUD

Memorie van toelichting 3
Voorontwerp van decreet 11
Advies van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad) 15
Advies van de Raad van State 31
Ontwerp van decreet 37
Bijlage: Nederlandse en Franse tekst van het samenwerkingsakkoord 41

MEMORIE VAN TOELICHTING

1. INLEIDING

Dit dossier betreft een samenwerkingsakkoord dat de Vlaamse begroting op een recurrente wijze bezwaart, via de betaling van verplichte jaarlijkse bijdragen. Om die reden moet het, overeenkomstig artikel 92bis, §1, tweede lid, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen (BWHI) ter instemming worden voorgelegd aan het Vlaams Parlement. Deze werkwijze is analoog met het bestaande Financieel Protocol van 4 oktober 2002 bij het samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 inzake het internationaal milieubeleid, waarmee instemming werd betuigd bij decreet van 18 juli 2003 (BS 5 september 2003).

2. ALGEMENE DUIDING EN HISTORIEK VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

Het thans voorliggende samenwerkingsakkoord strekt ertoe om een regeling te treffen over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie. Deze regeling ligt in het verlengde van een beslissing van de Werkgroep Gemengde Verdragen van 26 oktober 2010, na stilzwijgende goedkeuring van het verslag bevestigd door de Interministeriële Conferentie voor Buitenlands Beleid (ICBB).

Voortbouwend op deze beslissing, en rekening houdend met een aantal nieuwe ontwikkelingen ook op federaal vlak, werd in 2011 en 2012 geleidelijk aan een ontwerp van samenwerkingsakkoord ontwikkeld, voornamelijk door een schrijfgroep ad hoc binnen ENOVER (het energieoverleg tussen de staat en de gewesten). Ook het Vlaamse Gewest en de Vlaamse Gemeenschap waren binnen deze schrijfgroep vertegenwoordigd.

De ontwikkeling van betrokken ontwerp van samenwerkingsakkoord werd kort aangestipt ten tijde van de goedkeuring van het instemmingsdecreet, waarmee instemming werd verleend met het IRENA-Statuut; zie bijvoorbeeld de beslissing van de Vlaamse Regering d.d. 8 juli 2011 (VR 2011 0807 DOC.0678) en de bijhorende nota aan de leden van de Vlaamse Regering. Betrokken Vlaams instemmingsdecreet werd afgekondigd op 17 februari 2012 (BS 7 maart 2012).

Het voorliggende samenwerkingsakkoord werd op federaal niveau onderworpen aan een taalkundig en wetgevingstechnisch nazicht.

Ondertussen werd het samenwerkingsakkoord door alle betrokkenen ondertekend.

2.1. Artikelsgewijze bespreking van het samenwerkingsakkoord

Het artikel 1 van het samenwerkingsakkoord definieert een aantal begrippen, met name ‘IRENA’, ‘het Kaderakkoord’, ‘de ICBB’ en ‘de FOD Buitenlandse Zaken’.

Daarna wordt de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij IRENA aangesneden.

Het artikel 2, §1, stelt dat het Kaderakkoord van 30 juni 1994 van toepassing zal zijn op de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij IRENA. De lijst van internationale organisaties waarop het Kaderakkoord van toepassing is zal hiertoe aangevuld worden met één bijkomende internationale organisatie, namelijk IRENA.

Het artikel 2, §2, van het samenwerkingsakkoord voorziet, in toepassing van artikel 1, §3, van het Kaderakkoord, dat de Belgische delegatie op de jaarlijkse Assemblee van IRENA wordt voorgezeten volgens een jaarlijks rotatiesysteem met vier beurten, met een beurt voor de federale overheid en drie beurten voor de gewesten. Alle andere bijeenkomsten in het kader van IRENA worden voorgezeten door de Belgische missie ter plaatse.

Het artikel 1, §3, van het Kaderakkoord is datgene, dat toestaat om specifieke regelingen te treffen, daar waar de eigenheid van de internationale organisaties een meer gedetailleerde uitwerking vereist van de in het Kaderakkoord opgestelde algemene regeling.

Het artikel 2, §2, van het samenwerkingsakkoord, en dan in het bijzonder het systeem van de toerbeurten, stemt overeen met de beleidsmatige wensen en ambities van de federale overheid en de drie gewesten ten aanzien van IRENA. Bovendien lijkt dit ook op praktisch vlak een geschikte oplossing, aangepast aan de concrete werking van IRENA en aan de beschikbare mankrachten binnen en buiten België.

Diezelfde Belgische missie ter plaatse vervult, nog steeds volgens het artikel 2, §2, nog een andere belangrijke taak, zijnde het opvolgen van de dagelijkse werking van IRENA en het doorspelen van allerlei relevante informatie. Via deze bepaling wordt verzekerd dat de informatie op snelle, voorspelbare en objectieve wijze doorstroomt naar alle Belgische actoren, opdat deze zich een juist en volledig beeld kunnen vormen van wat er binnen de organisatie gaande is.

Het artikel 2, §3, van het samenwerkingsakkoord bepaalt dat de Belgische standpuntinname over de te verdedigen standpunten zal gebeuren via het principe van de consensus. In bijzondere omstandigheden echter kan in gemeen overleg worden afgeweken van het bepaalde onder de paragrafen 2 en 3 (artikel 2, §4).

Nadat aldus de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in IRENA aan bod kwam, komen nu de financiële bijdragen aan bod.

Aan IRENA kan zowel op verplichte als op vrijwillige wijze worden bijgedragen. België zal onder IRENA zeker al verplichte bijdragen te betalen hebben; daarnaast kunnen desgewenst ook vrijwillige bijdragen gestort worden.

Het artikel 3, §1, van het samenwerkingsakkoord voorziet dat de verplichte financiële bijdragen, te betalen door België, verdeeld zullen worden via een verdeelsleutel neerkomend op 40% voor de federale overheid, 60% voor de gewesten en 0% voor de gemeenschappen.

Daarna zal de 60% ten laste van de gewesten krachtens het artikel 3, §2, verdeeld worden als volgt: 58% voor het Vlaamse Gewest, 33% voor het Waalse Gewest en 9% voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest. Samenvattend komt dit neer op 40% voor de federale overheid, 34,8% voor het Vlaamse Gewest, 19,8 % voor het Waalse Gewest en 5,4% voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest.

Betrokken percentages zijn uiteraard het resultaat van onderhandelingen onder de partijen, en werden deels geïnspireerd door het reeds vermelde Financiële Protocol van 4 oktober 2002.

Het artikel 3, §3, bepaalt dat de verplichte bijdragen van België zullen uitgevoerd worden via een gespecialiseerde en speciaal beschermde postrekening. De beheersmodaliteiten van de rekening worden beschreven in de bijlage bij het samenwerkingsakkoord.

Het artikel 4, §1, staat toe dat daarnaast ook vrijwillige bijdragen kunnen geleverd worden, zowel gezamenlijk als ieder voor zich. Vermoedelijk zullen zulke vrijwillige bijdragen, zo zij plaats vinden, een zekere belangstelling voor bepaalde initiatieven of onderwerpen vertolken; het is duidelijk dat de mate van betrokkenheid binnen België uiteen kan lopen, afhankelijk van de beleidskeuzes en interesses van elk van de overheden.

De vrijwillige bijdragen dienen echter te verlopen via de eigen rekening of rekeningen van de overheden, en niet via de gespecialiseerde postrekening (artikel 4, §2).

Of, met andere woorden: de gespecialiseerde postrekening als vermeld in artikel 3, §3, zal slechts ten dienste staan van de verplichte bijdragen. De Federale Overheidsdienst (FOD) Buitenlandse Zaken, die de verantwoordelijkheid draagt voor de gespecialiseerde postrekening, zag er namelijk weinig heil in om deze in te schakelen ook voor vrijwillige bijdragen. Zij vreesde namelijk voor problemen, verband houdend precies met dit vrijwillige karakter (vertragingen, bottlenecks, geld dat nodeloos op de rekening geparkeerd staat terwijl met ongeduld gewacht wordt op één ontbrekende partner enzovoort).

Met het artikel 5 van het samenwerkingsakkoord is men aangekomen bij de slotbepalingen, die een gebruikelijk karakter vertonen.

Het artikel 5, §1, bepaalt dat het samenwerkingsakkoord voor onbepaalde tijd wordt gesloten.

Overeenkomstig het artikel 5, §2, kunnen de bepalingen van het samenwerkingsakkoord op verzoek van elke partij worden herzien, zonder echter de deelname van België in IRENA in vraag te stellen. Een verzoek tot herziening wordt binnen de drie maanden onderzocht in de ICBB.

Het artikel 5, §3, verwijst naar de noodzaak om betrokken samenwerkingsakkoord aan een parlementaire instemmingsprocedure te onderwerpen. Deze noodzaak vloeit voornamelijk voort uit het feit dat het samenwerkingsakkoord betrekking heeft op de betaling van financiële bijdragen, geput uit de gelden van de federale overheid, gemeenschappen en gewesten (cf. het reeds vermelde artikel 92bis, §1, tweede lid, BWHI).

Eén en ander betekent dat er langs Vlaamse kant een (ontwerp van) instemmingsdecreet dient te worden opgesteld.

Tot slot is daar het artikel 5, §4, dat bepaalt dat het samenwerkingsakkoord in werking treedt op de datum waarop het Statuut, overeenkomstig zijn artikel XIX, E, in werking treedt voor België.

Bij het samenwerkingsakkoord hoort tevens één bijlage, gewijd aan de beheersmodaliteiten van toepassing op de door de FOD Buitenlandse Zaken geopende postrekening.

Deze bijlage is geïnspireerd door soortgelijke beheersmodaliteiten in het kader van het Financieel Protocol van 4 oktober 2002, toepasselijk op de bijdragen van België in gemengde multilaterale leefmilieuverdragen. Aangezien het Financieel Protocol en de bijhorende beheersmodaliteiten ondertussen hun nut bewezen hebben, leek het opportuun in dezelfde richting door te werken.

2.2. Artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van instemmingsdecreet

Het ontwerp van instemmingsdecreet en bijhorende memorie van toelichting zelf is de gebruikelijke standaardtekst uit de omzendbrief Wetgevingstechniek, bestaande uit twee

artikelen, bestemd om instemming te verlenen met dit specifieke samenwerkingsakkoord. Aangezien het samenwerkingsakkoord ondertussen naar behoren ondertekend en van een datum voorzien werd, kon zowel in het opschrift als in artikel 2 een datum worden ingevuld. Dit was nog niet het geval toen het voorontwerp van instemmingsdecreet werd voorgelegd ter principiële goedkeuring (zie beslissing d.d. 26 april 2013 met kenmerk VR PV 2013/18 – punt 0008).

3. ADVIEZEN

3.1. Strategische adviesraden

Advies werd gevraagd aan de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV), de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (SARiV) en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (Minaraad); de SERV meldde echter geen advies te zullen uitbrengen. De SARiV en de Minaraad brachten een omstandig advies uit (gemeenschappelijk advies d.d. 7 juni 2013).

Vooraleer over te gaan tot de afdeling 4. Aandachtspunten, wordt even dieper ingegaan op enkele opmerkingen gemaakt onder afdeling 3. Inhoud samenwerkingsakkoord, meer bepaald onder 3.2. Bepaling van consensus.

De raden stellen zich vragen naar de rol voor ENOVER of de Interministeriële Conferentie Leefmilieu (ICL).

Er werd gekozen voor een apart samenwerkingsakkoord omdat dit op (een organisatie inzake) hernieuwbare energie slaat, wat een domeinoverschrijdende materie met veel transversale aspecten is. Niets belet echter dat men waar nodig of nuttig zou samenwerken met reeds bestaande werkgroepen zoals ENOVER, het Coördinatiecomité Internationaal Milieubeleid (CCIM), ICL enzovoort. De kans is klein, dat er rond dit aspect in de praktijk problemen zullen rijzen.

Voor het overige verwijst het advies naar het artikel 2, §4, van het samenwerkingsakkoord, dat voorziet dat in bijzondere omstandigheden in gemeen overleg kan worden afgeweken van het bepaalde onder de paragrafen2 en 3, waarbij dus de paragraaf 3 bepaalt dat “de Belgische standpuntinname over de te verdedigen standpunten binnen IRENA gebeurt volgens het principe van de consensus.”.

Deze regeling biedt het voordeel van een praktijkgerichte en realistische soepelheid. Het is niet geheel duidelijk waarom deze regeling haaks zou staan op, of strijdig zou zijn met, de algemene principes voorzien in het Kaderakkoord, aangezien de mogelijkheid tot afwijking afhankelijk wordt gemaakt én van bijzondere omstandigheden én van gemeen overleg. Er is met andere woorden consensus nodig om van het principe van consensus af te wijken. Het risico op internationale of intern-Belgische incidenten inzake het voorbereiden, vaststellen, vertolken of verdedigen van standpunten is dus erg klein.

De verdere bespreking zal dus gewijd zijn aan de eigenlijke ‘aandachtspunten’ beginnend vanop pagina 7 van het advies.

Advies 4.1. Intern-Belgische verdeelsleutel

De raden vragen verduidelijkingen bij de basis waarop de afspraken over de verdeling van de financiële inspanningen tussen enerzijds de federale overheid en de deelstaten en anderzijds de deelstaten onderling werden gebaseerd.

De verdeelsleutel werd ontwikkeld in 2009, in het kader van ENOVER. Daarna werd hij nog eens bevestigd op de 'Coormulti' IRENA van 14/12/2009.

Het voorliggend samenwerkingsakkoord werd in het leven geroepen op uitdrukkelijke vraag van het Vlaamse Gewest, dat de afspraken op financieel vlak en ook inzake de verdeelsleutel duidelijk wenste vast te leggen en doorheen de tijd te verankeren.

Dat voor de verdeling tussen de gewesten onderling teruggegrepen werd naar de verdeling voorzien in het Financieel Protocol is geen unicum, aangezien deze verdeling reeds lange tijd het kader van het eigenlijke protocol verlaten heeft en als voorbeeld of inspiratiebron wordt gebruikt in allerlei milieugerelateerde dossiers (vrijwillige bijdragen, projecten en dergelijke). Daarnaast is daar de verdeling tussen de federale overheid en de gewesten, wat het aspect is dat de raden het meest zorgen lijkt te baren. De verdeling tussen de federale overheid en de gewesten is dus eveneens het gevolg van onderhandelingen.

Dat de bijdrage vanwege de federale overheid inzake energieaangelegenheden groter is dan bij pure leefmilieuaangelegenheden is logisch. Hoewel het beleid inzake hernieuwbare energie een gewestbevoegdheid is, wordt er een belangrijke uitzondering voorzien voor het beleid inzake de ontwikkeling van hernieuwbare energie op de zeegebieden waarover België zijn jurisdictie kan uitoefenen overeenkomstig het internationaal zeerecht (offshore windenergie). De aan het Vlaamse Gewest toegewezen bevoegdheden zijn territoriaal beperkt tot de laagwaterlijn.

Het federale niveau heeft ook de bevoegdheid over het instrument dat de transportbrandstofleveranciers verplicht biobrandstoffen in een bepaalde mate bij te mengen in benzine en diesel. Door dit instrument zal in 2020 ongeveer 90% gerealiseerd worden van de bindende 10%-doelstelling voor hernieuwbare energie in transport.

Naarmate het aandeel van hernieuwbare energie in het totale energieverbruik toeneemt heeft dit ook gevolgen voor federale bevoegdheden en taken zoals de verzekering van de energiebevoorrading en de stabiliteit van de netwerken en de werking van de federale aspecten van de interne energiemarkt.

De in het samenwerkingsakkoord vervatte verdeelsleutel werkt trouwens geenszins in het nadeel van het Vlaamse Gewest. Hierdoor heeft het dossier in het verleden langs Vlaamse kant een serie financiële adviezen, begrotingsakkoorden, goedkeuringen enzovoort, verkregen die op dit punt geen bezwaren of opmerkingen maakten.

Men kan trouwens opmerken dat de voorgestelde verdeling reeds aangeraakt werd ten tijde van de instemming met het IRENA-Statuut (Statuut van Bonn). De SARiV en Minaraad brachten op 16 september 2011 een omstandig en gunstig advies uit over het voorontwerp van instemmingsdecreet, zonder opmerkingen te maken over betrokken verdeling.

Advies 4.2. Verhouding tussen bijdragen en vertegenwoordiging

In het samenwerkingsakkoord heeft het federale niveau, net zoals elk van de gewesten, een aandeel van 25% van de vertegenwoordiging van België in IRENA.

Bij afspraken over deelname in vertegenwoordiging of woordvoerderschap komen de gewesten doorgaans op dezelfde wijze aan bod zonder onderscheid in functie van de grootte van de concrete belangen van het gewest. Dit is bijv. het geval in de toerbeurtregeling voor het assessorschap in het kader van de Raad Energie in de EU (samenwerkings-

akkoord d.d. 8 maart 1994 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, met betrekking tot de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in de Ministerraad van de Europese Unie, meermaals gewijzigd, artikel 7 en volgende, plus bijlage 1.Vertegenwoordiging in de Raad).

Het Vlaamse Gewest moet er effectief op toezien dat het gewicht van de entiteiten in de Belgische vertegenwoordiging in overeenstemming is met de afgesproken 25% en niet met de onderhandelde financiële bijdrage van de entiteiten.

Advies 4.3. Precedentswaarde

De hoger genoemde verdeelsleutels zijn sui generis voor het beleid inzake hernieuwbare energie, dat zowel door de gewesten als de federale overheid wordt gevoerd. In die zin kan het dus geen precedent vormen voor andere energieverdragen die andere energievectoren als voorwerp zouden hebben.

Daarnaast gaat het bij de deelname door België aan IRENA niet zozeer om het verdelen van concrete lasten(-pakketten) of het onderling toewijzen van verplichtingen, maar eerder om het ontwikkelen van een beleid inzake hernieuwbare energie. Dit ontwikkelen van een beleid op het gebied van hernieuwbare energie, in alle mogelijke facetten, stijgt uit boven een eng bevoegdheidsrechtelijke problematiek.

Advies 4.4. Meerwaarde voor Vlaanderen

Het Vlaamse Gewest kan IRENA ondersteunen via vrijwillige bijdragen. Vrijwillige bijdragen aan IRENA voor doeleinden die aan de ODA-criteria beantwoorden zijn ODA-aanrekenbaar (in tegenstelling tot de corebijdragen).

Advies 4.5. Rol van de federale overheid

Tot nu toe zijn er inzake IRENA geen problemen opgetreden inzake goede samenwerking. De samenwerking met en langs de ambassade in Abu Dhabi bijvoorbeeld verloopt goed.

3.2. Raad van State

Ook de Raad van State, afdeling Wetgeving, bracht advies uit (advies 54.247/VR van 14 november 2013). De enige opmerking sloeg hierop, dat in artikel 5, §2, van het samenwerkingsakkoord een toevoeging voorkomt die eigenlijk overbodig is.

Aangezien de toevoeging anderzijds geen kwaad kan, wordt ervoor geopteerd om het samenwerkingsakkoord en zijn artikel 5, §2, in de huidige vorm te bewaren.

4. FINANCIELE WEERSLAG

Voor wat de financiële weerslag betreft, deze ligt in de lijn van de uitleg medegedeeld in de nota aan de leden van de Vlaamse Regering betreffende het instemmingsdecreet met het Statuut van IRENA, zoals goedgekeurd in eerste lezing op 8 juli 2011. Voorafgaandelijk werd een gunstig advies verkregen van de Inspecteur van Financiën (d.d. 21 juni 2011) en een begrotingsakkoord van de Vlaamse Minister van Financiën, Begroting en Werk (d.d. 07 juli 2011).

Specifiek over de verplichte bijdragen: ook de grootteorde van de te verwachten Vlaamse bijdrage aan de Belgische lidmaatschapsbijdrage ligt nog steeds in dezelfde lijn als de schattingen. Het werkingsbudget voorzien voor 2013 houdt een lichte stijging in (18 mil-

joen USD) ten opzichte van het toenmalige budget voor 2011 (13,26 miljoen USD), maar ligt in lijn met de groei van de organisatie (een groter aantal lidstaten). Dit betekent dat de 76.000 euro zoals gereserveerd op budgetpost LB0 LE100 3500 ruimschoots toereikend is.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden
en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

VOORONTWERP VAN DECREET

Vlaamse Regering

Voorontwerp van decreet houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van (…..) tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord van (…..) tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie.

Brussel, ...

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw
en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden
en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

ADVIES VAN DE STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARiV) EN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINARAAD)

HET SAMENWERKINGSAKKOORD OVER DE BELGISCHE VERTEGENWOORDIGING IN EN FINANCIËLE BIJDRAGE AAN HET INTERNATIONAAL AGENTSCHAP VOOR HERNIEUWBARE ENERGIE (IRENA)

SARiV Advies 2013/12
Minaraad Advies 2013/29

7 juni 2013

Minaraad
Kliniekstraat 25 ● 1070 Brussel ● T +32 558 01 30 ● F +32 2 558 01 31 ● info@minaraad.be ● www.minaraad.be
Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen
Boudewijnlaan 30 bus 81 ● 1000 Brussel ●T. + 32 2 553 01 81 ● sariv@iv.vlaanderen.be ● www.sariv.be

Adviesvraag: Voorontwerp van decreet houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord van (…) tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdrage aan deze organisatie

Adviesvrager: Vlaams minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie
Ontvangst adviesvraag: 29 april 2013

Adviestermijn: 30 dagen – na verzoek, verlenging van de adviestermijn toegestaan

SARIV
Goedkeuring/bekrachtiging raad: na bespreking op 30 mei 2013
Kenmerk: SARiV Advies 2013/12

Minaraad
Goedkeuring/bekrachtiging raad: na bespreking op 6 juni 2013
Kenmerk: Minaraad Advies 2013/29

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding 20
2. Achtergrond 20
2.1. Bevoegdheidsdebat 21
2.2. Doelstellingen hernieuwbare energie: rol Vlaanderen 22
2.3. Verhouding IRENA en IEA 23
3. Inhoud van het Samenwerkingsakkoord 24
3.1. Parameters en criteria voor de financiële inspanningen 24
3.2. Bepaling van consensus 24
3.3. Mogelijkheid van herziening 24
3.4. Regeling van de financiële bijdrage 25
4. Aandachtspunten 25
4.1. Intern-Belgische verdeelsleutel 25
4.2. Wanverhouding tussen bijdragen en vertegenwoordiging 26
4.3. Precedentswaarde 27
4.4. Meerwaarde voor Vlaanderen 27
4.4.1. Mee het beleid bepalen van de organisatie en *benchmarking* 27
4.4.2. Vrijwillige bijdragen 27
4.4.3. Aanrekenbaarheid ODA en emissierechten 28
4.5. Rol van de federale overheid 28
5. Conclusie 29

1. INLEIDING

Tijdens haar vergadering van 26 april 2013 hechtte de Vlaamse Regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet houdende instemming met het Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (hierna: "IRENA") en over de financiële bijdrage aan deze organisatie (hierna: "het Samenwerkingsakkoord"). Zij gelastte de minister, bevoegd voor het energiebeleid, het advies in te winnen van de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen (hierna: "de SARiV"), de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (hierna: "de SERV") en de Milieu- en Natuurraad van Vlaanderen (hierna: "Minaraad)". In de nota aan de Vlaamse Regering wordt verzocht een gezamenlijk advies uit te brengen binnen een termijn van 30 dagen. De SERV deelde aan de Minaraad en de SARiV mee hierover geen advies te formuleren. De beide andere Raden (hierna: "de Raden") waren bereid samen te werken aan een gezamenlijk advies. Op woensdag 8 mei 2013 vond een overleg plaats van de secretariaten van de beide raden met vertegenwoordigers van het Departement internationaal Vlaanderen (iV) en het Departement Leefmilieu, Natuur en Energie (LNE). De SARiV besprak het advies op zijn plenaire vergadering van 30 mei 2013 en keurde het vervolgens goed. De Minaraad besprak het advies tijdens zijn vergadering van 6 juni 2013 en keurde het vervolgens goed.

De Raden brachten op 16 september 2011 reeds een advies uit over het statuut van IRENA.[1] Voor achtergrond en duiding bij dit internationaal agentschap verwijzen ze naar dit gezamenlijk advies. Hierin legden ze reeds de nadruk op de noodzaak van intern-Belgische afspraken over de vertegenwoordiging en de financiering van de Belgische bijdrage aan IRENA. Onderhavige adviesaanvraag komt tegemoet aan deze problematiek.

In dit advies vangen de Raden aan met een achtergrondschets. Vervolgens bespreken zij enkele elementen van de inhoud van het Samenwerkingsakkoord, waarna zij aandachtspunten formuleren. Ten slotte komen zij tot hun conclusies.

2. ACHTERGROND

Het debat over hernieuwbare energie past in een groter energiedebat dat in het kader van de huidige economische crisis nog aan belang wint. Tijdens de bijeenkomst van de Europese Raad van 22 mei 2013 stond energie prominent op de agenda. In zijn presentatie wees de voorzitter van de Europese Commissie J. M. Barroso op de toenemende vraag naar energie. Tegen 2030 zal, volgens de schattingen van de Europese Commissie, de wereldeconomie in omvang verdubbelen en de vraag naar energie met minimaal een derde toenemen. Vooral de sector van de hernieuwbare energie zal een belangrijke rol spelen. In 2011 dekte hernieuwbare energie 10% van de Europese energiebehoefte. Tegen 2030 zal dit zijn toegenomen tot 18%. Tijdens het huidige decennium (2010-2020) is volgens de voorzitter van de Commissie een investering van tussen de 310 en 370 miljard euro nodig voor hernieuwbare energie, of meer dan één derde van de totale benodigde middelen voor energie. Uit deze cijfers blijkt onmiskenbaar het toenemend belang van hernieuwbare energie.[2]

[1] STRATEGISCHE ADVIESRAAD INTERNATIONAAL VLAANDEREN (SARiV) en Minaraad, *Het Statuut van het Internationaal Agentschap voor Hernieuwbare Energie (IRENA),* SARiV Advies 2011/20, Minaraad Advies 2011/50, 16 september 2011.

[2] J.M. BARROSO, *Energy priorities for Europe.* Presentatie op de Europese Raad van 22 mei 2013, 22.05.2013.

De Raden schetsen in hun achtergrondanalyse eerst het bevoegdheidsdebat in België inzake hernieuwbare energie. Vervolgens bespreken zij de doelstellingen inzake hernieuwbare energie en de rol van Vlaanderen hierbij. Ten slotte bekijken zij de verhouding tussen IRENA en het Internationaal Energie Agentschap.

2.1. Bevoegdheidsdebat

In 1980 werden bij een Grondwetsherziening[3] de bevoegdheden van gewesten en gemeenschappen uitgebreid. Sommige bevoegdheden over energie behoren toe aan de gefedereerde entiteiten (de Gewesten) en andere aan de federale overheid. De Grondwetsherziening ging gepaard met wetten tot hervorming van de instellingen; de belangrijkste was de bijzondere wet van 8 augustus 1980.[4] Artikel 6 §1 VII van deze wet geeft een lijst van de materies die tot de gewestelijke bevoegdheden behoren:

- de nieuwe energiebronnen met uitzondering van deze die verbonden zijn met kernenergie;
- de distributie en het plaatselijke transport van elektriciteit langs netwerken waarvan de nominale spanning lager dan of gelijk is aan 70.000 volt;
- de openbare distributie van gas;
- het gebruik van mijngas en gas van hoogovens;
- de distributienetwerken van warmte die op afstand wordt geproduceerd;
- de valorisatie van slakkenbergen (mijnstorten);
- de recuperatie van energie door industrie en andere gebruikers;
- het rationele energiegebruik.

De federale overheid is bevoegd voor de materies waarvan de technische en economische ondeelbaarheid een gelijke behandeling op het nationale niveau vereist, met name: het nationale uitrustingsplan van de elektriciteitssector, de cyclus van de nucleaire brandstof, de grote infrastructuur op het vlak van opslag en productie van energie en de tarieven.

Deze spreiding van de bevoegdheden over energieaangelegenheden verplicht de gewesten en de federale overheid met elkaar samen te werken en overleg te plegen. Dit overleg werd geformaliseerd in een samenwerkingsakkoord. Op 18 december 1991 ondertekenden de federale overheid, het Waals Gewest, het Vlaams Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een samenwerkingsakkoord betreffende de coördinatie van de activiteiten die verband houden met energie.[5] Dit akkoord ligt aan de basis van de "ENergie OVERleg Staat-Gewesten"-groep (hierna: “ENOVER”). ENOVER vergadert ongeveer elke maand.[6]

De zesde staatshervorming hevelt de regulering van de distributienettarieven voor elektriciteit en voor gas over naar de gewesten.

De Raden stellen vast dat in België de gewesten in principe de bevoegdheid hebben op het vlak van hernieuwbare energie. De gewesten kunnen hun materiële bevoegdheid slechts uitoefenen binnen de grenzen van hun territoriale bevoegdheid. In overeenstemming met het internationale zeerecht

[3] Wijziging aan de grondwet van 29 juli 1980 (*B.S.* van 30.07.1980).
[4] Bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen (*B.S.* van 15.08.1980).
[5] Samenwerkingsakkoord tussen de staat, het Waalse Gewest, het Vlaamse Gewest en het Brusselse Hoofdstedelijk Gewest m.b.t. de coördinatie van de activiteiten i.v.m. energie van 18 december 1991 (*B.S.* van 26.02.1992).
[6] FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie, *Het energieoverleg tussen de staat en de gewesten*, Brussel, 28.05.2013.
[http://economie.fgov.be/nl/consument/Energie/Politique_energetique/Contexte_Belge/Het_energieoverleg_tussen_staat_en_gewesten/]

vallen zeeruimten onder de bevoegdheid van de federale overheid. In het kader van die bevoegdheid kan de federale regering concessies toekennen voor de bouw en de exploitatie van elektriciteitsproducerende installaties in zee (offshore).

2.2. Doelstellingen hernieuwbare energie: rol Vlaanderen

Het Europese *Burden Sharing Agreement* (1998) verdeelde de Kyoto-doelstelling van -8% broeikasgasemissies voor Europa over de lidstaten. Voor België werd daarin vastgelegd dat een reductie met 7,5% in 2008-2012 moest gerealiseerd worden ten opzichte van 1990.[7] In een nationaal lastenverdelingsakkoord werd met het oog op de realisatie van de -7,5%-doelstelling afgesproken dat Vlaanderen zijn broeikasgasemissies in de periode 2008-2012 met gemiddeld 5,2% moest verminderen tegenover die van 1990.

Op 23 april 2009 heeft de Europese Unie doelstellingen vastgelegd in het Europese klimaat- en energiepakket.[8] Deze zijn:

- Het primaire energieverbruik in 2020 met 20% verlagen ten opzichte van een *business as usual*-scenario, door de energie-efficiëntie te verhogen;
- In 2020 moet hernieuwbare energie een aandeel van 20% uitmaken van het bruto finaal energieverbruik; dit aandeel wordt omgerekend per lidstaat (13% voor België);
- In 2020 moeten de broeikasgasemissies van de Europese Unie met 20% verlaagd zijn (30% in geval van een internationaal akkoord) tegenover 1990 (14% tegenover 2005), wat omgezet wordt in
    - een algemene Europese vermindering met 21% (in 2020, tegenover 2005) voor de sector die onder het systeem van de CO2-emissiehandel valt (ETS-richtlijn of Europese richtlijn emissiehandel) en
    - een vermindering met 10% (in 2020, tegenover 2005) voor de andere sectoren (transport, gebouwen, landbouw, tertiaire sector, kmo's, afval, enz.); deze vermindering wordt per lidstaat omgerekend (15% voor België).

De intern-Belgische lastenverdeling van de Belgische doelstellingen in het kader van het Europese klimaat- en energiepakket is na vier jaar nog steeds niet beslist. De Europese Commissie heeft op 29 mei 2013 in haar landenspecifieke aanbevelingen voor België in het kader van het Europees Semester de aanpak van dit probleem naar voor geschoven als een aanbeveling om onze economische performantie te verhogen.[9] Deze lastenverdeling heeft betrekking op volgende elementen: 1) de Belgische niet-ETS-reductiedoelstelling; 2) het aandeel hernieuwbare energie in het bruto eindgebruik in 2020 verhogen tot 13%; 3) de Belgische bijdrage aan de internationale klimaatfinanciering; 4) de verdeling van de opbrengsten van de veiling van emissierechten in het kader van het EU ETS; 5) de verdeling van de door de *Effort Sharing Decision* opgelegde kwantitatieve beperking inzake het gebruik van kredieten uit de projectgebonden flexibiliteitsmechanismen.

[7] Zie: EUROPEAN ENVIRONMENT AGENCY, *Kyoto burden-sharing targets for EU-15 countries,* Kopenhagen, 28.05.2013. [http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/kyoto-burden-sharing-targets-for-eu-15-countries]

[8] Zie: EUROPESE COMMISSIE, *The EU climate and energy package,* Brussel, 28.05.2013. [http://ec.europa.eu/clima/policies/package/index_en.htm]

[9] EUROPESE COMMISSIE, Europe 2020 in Belgium, 2013. [http://ec.europa.eu/europe2020/europe-2020-in-your-country/belgium/country-specific-recommendations/index_en.htm]: "7.Greenhouse gas emissions: Belgium will fail to meet its 15% reduction target by 2020 and congestion is placing one of the highest burdens in the EU on the Belgian economy. Belgium should step up efforts to meet its greenhouse gas emissions target, including by ensuring a clear division of tasks between the regions."

De doelstelling van 13% hernieuwbare energie voor België moet derhalve intern nog verdeeld worden tussen de gewesten. De verdeling zal geofficialiseerd worden in een samenwerkingsakkoord tussen de gewesten en de federale overheid. Het Federaal Planbureau heeft al een aantal mogelijke scenario's uitgewerkt voor die verdeling. Daarin wordt ervan uitgegaan dat de windmolenparken op zee instaan voor 1,4% van de nationale doelstelling. Dit zou betekenen dat nog 11,6% moet verdeeld worden tussen de gewesten.[10]

De Raden hopen dat er snel duidelijkheid komt over de nationale lastenverdeling en dat België opvolging geeft aan de landenspecifieke aanbeveling die de Europese Commissie daarover formuleerde.

2.3. Verhouding IRENA en IEA

Omdat mondiaal ook andere internationale organisaties actief zijn bij het ontwikkelen van het energiebeleid, waaronder hernieuwbare energie, is het van belang dat geen overlapping plaatsvindt en dat er een duidelijke taakafbakening is. Eén van die bestaande internationale organisaties met een werkgebied op dit terrein is het Internationaal Energie Agentschap (hierna: "IEA") te Parijs.

Reeds in hun advies van 16 september 2011 stelden de Raden: "*De uitdaging voor IRENA zal dan ook liggen in het definiëren van de eigen rol en focus, alsook het maken van taakafspraken met andere organisaties die reeds op het terrein van hernieuwbare energie actief zijn*."[11]

Het IEA en IRENA hebben werkafspraken gemaakt waardoor overlap van hun werkzaamheden wordt voorkomen en onderlinge samenwerking wordt bereikt. IRENA kan complementair aan het IEA werken aan capaciteitsopbouw van kennis in ontwikkelingslanden, technologische kennisoverdracht, projectfinanciering en het vergroten van de bewustwording.

Nu IRENA reeds een aantal jaren operationeel en actief is, kan nagegaan worden wat de meerwaarde van IRENA in de praktijk is. Uit jaarverslagen, werkprogramma's en de gepubliceerde rapporten, kunnen volgende activiteiten afgeleid worden:

- het bundelen van de versnipperde informatie in rapporten;
- het centraliseren van data (o.a. het initiatief rond de *Global Atlas*);
- het synthetiseren van de belangrijkste beleidsboodschappen;
- een sterke aanwezigheid op internationale fora;
- het sluiten van strategische partnerschappen met bestaande organisaties (o.a. met het IEA), wat zich vertaalt in *Memoranda of Understanding*;
- het uitvoeren van capaciteitsstudies voor de ontwikkelingslanden (*Renewable Readiness Assessments*);
- het initiëren van langetermijndenken;
- Enz.

De Raden vinden dat voor ontwikkelingslanden IRENA een duidelijke meerwaarde betekent op het vlak van capaciteitsopbouw en technologieoverdracht. Voor ontwikkelde landen ontstaan economische kansen. Voor Vlaanderen biedt IRENA een platform voor het valoriseren van technologie en expertise, het opzetten van nieuwe onderzoeksverbanden, relevante aanknopingspunten voor de ontwikkelingssamenwerking en de toegang tot een kenniscentrum en database.

[10] FEDERAAL PLANBUREAU, *Verkenning van de verdelingen van de doelstellingen en de opportuniteiten van het klimaat- en energiepakket in België*, Working paper 17-09, Brussel, 7.
[11] SARiV en Minaraad, *o.c.,* 8.

3. INHOUD VAN HET SAMENWERKINGSAKKOORD

De Raden bespreken enkele elementen van de inhoud van het Samenwerkingsakkoord: parameters en criteria voor de financiële inspanningen, bepaling van consensus, mogelijkheid van herziening van het Samenwerkingsakkoord en regeling van de financiële bijdrage.

3.1. Parameters en criteria voor de financiële inspanningen

De Raden hebben in de beschikbare documenten nergens een basis gevonden waarop de afspraken over de verdeling van de financiële inspanningen tussen enerzijds de federale overheid en de deelstaten en anderzijds de deelstaten onderling werden gebaseerd (zie *infra,* 4.1.). In de memorie van toelichting worden deze evenmin vermeld. Zij betreuren dit en vinden dit een ondoorzichtige vorm van besluitvorming. Zij vragen aan de Vlaamse Regering om deze informatie alsnog toe te voegen aan het dossier.

3.2. Bepaling van consensus

Via het Samenwerkingsakkoord worden de bepalingen vervat in het "Kaderakkoord tot samenwerking tussen de federale staat, de gemeenschappen en de gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden" (hierna: "het Kaderakkoord"), van toepassing verklaard op IRENA. Dit agentschap wordt als een nieuwe internationale organisatie toegevoegd aan de lijst in bijlage van het Kaderakkoord. Het Kaderakkoord bepaalt in deel IV "Inrichting van een bestendige overlegstructuur" (artikelen 5-9) hoe het Belgische standpunt tot stand komt, met inbreng van de diverse actoren die in het internationaal beleid een rol vervullen. In het Kaderakkoord of in het Samenwerkingsakkoord is echter niet bepaald welke rol is weggelegd voor ENOVER of de Interministeriële Commissie Leefmilieu in de standpuntbepaling voor internationale bijeenkomsten in het kader van IRENA.

Het Kaderakkoord voorziet enkel in een standpunt dat intern-Belgisch bij consensus tot stand komt. Artikel 9 schrijft daarenboven een aantal richtlijnen voor indien tijdens de zitting het Belgisch standpunt moet worden bijgesteld. Het Samenwerkingsakkoord onderschrijft deze aanpak via artikel 2, §3.[12] Maar artikel 2, §4, geeft aan dat in bijzondere omstandigheden in gemeen overleg kan worden afgeweken van deze consensus.

De Raden stellen zich daarbij de vraag welk standpunt de Belgische vertegenwoordigers op dat ogenblik naar voor zullen brengen. Het standpunt van het gewest dat, of de federale overheid die, op dat ogenblik in het kader van de toerbeurt aanwezig is tijdens de vergadering? In de memorie van toelichting wordt dit evenmin verduidelijkt.

3.3. Mogelijkheid van herziening

Bij de slotbepalingen stipuleert artikel 5, §2, dat de bepalingen van het Samenwerkingsakkoord - dat wordt gesloten voor onbepaalde tijd - kunnen worden herzien op verzoek van elke partij die erom verzoekt. De Raden vinden het goed dat in deze mogelijkheid is voorzien. Zoals reeds hierboven (zie *supra*, 3.1.) aangegeven, zijn in het advies geen parameters of criteria aangegeven waarop de

[12] "De Belgische standpuntinname voor de te verdedigen standpunten binnen IRENA gebeurt volgens het principe van consensus."

engagementen van de partijen en de verdeling van de bijdragen zijn gebaseerd. De Raden vragen zich daarom af waarop de partijen zich in de toekomst kunnen beroepen om deze herziening te vragen.

3.4. Regeling van de financiële bijdrage

De Raden vinden de regeling die afgesproken is om de betaling van het lidmaatschap en de vrijwillige bijdragen te organiseren goed. Het betalen van het lidmaatschap gebeurt als lidstaat België. Het Samenwerkingsakkoord voorziet echter ook in de mogelijkheid van vrijwillige bijdragen die door de Belgische entiteiten zelf worden overgemaakt aan IRENA. Dit geeft visibiliteit aan de federale overheid of de deelstaat die deze vrijwillige bijdrage wil overmaken en laat ruimte om eigen accenten te leggen door oormerking van de besteding van deze bedragen (zie *infra*, 4.4.2.).

4. AANDACHTSPUNTEN

De Raden schuiven aandachtspunten naar voor i.v.m. de intern-Belgische verdeelsleutel, de wanverhouding tussen financiële bijdragen en vertegenwoordiging, de precedentswaarde van de verdeelsleutel, de meerwaarde voor Vlaanderen en de rol van de federale overheid.

4.1. Intern-Belgische verdeelsleutel

In zijn initiatiefadvies over de internationale aspecten van de overdracht van financiële verantwoordelijkheden van de federale overheid naar de deelstaten vroeg de SARiV reeds aandacht voor de problematiek van de bijdragen aan de uitvoering van multilaterale milieuverdragen.[13] De SARiV stelde: "*Het verdient volgens de Raad daarom aandacht om na te denken over de vraag of en hoe de deelstaten in de toekomst hierbij nauwer betrokken worden. In het verleden werden reeds afspraken gemaakt of een verdeelsleutel afgesproken voor de bijdragen van de deelstaten aan de internationale verplichtingen van ons land. Bij nieuwe overdrachten van verantwoordelijkheden en financiële lasten is er nood aan een actualisering van dergelijke overeenkomsten en is het aangewezen om te overleggen welke lessen uit de opgedane ervaring kunnen getrokken worden voor het maken van gelijkaardige of nieuwe afspraken voor andere beleidsdomeinen*."[14] Uit de memorie van toelichting kan men niet afleiden dat dergelijke evaluatie is voorafgegaan aan het opstellen van het Samenwerkingsakkoord.

De Raden wijzen nochtans op het belang daarvan en de noodzaak om goede afspraken over de financiering van de internationale (milieu)samenwerking te maken, waarbij ook aandacht moet gaan naar de sector van de hernieuwbare energie. De Nederlandse Adviesraad Internationale Vraagstukken (AIV) heeft in zijn recente advies over internationale milieusamenwerking[15] een analyse gemaakt van deze belangrijke financiële impact. Hij wijst op de enorme behoefte aan financiële middelen voor internationale actieprogramma's inzake klimaat, biodiversiteit of milieuvriendelijke technologische innovatie en het Nederlands aandeel in deze financiering.[16]

---

[13] SARiV, *Initiatiefadvies over de internationale aspecten van de overdracht van financiële verantwoordelijkheden van de federale overheid naar de deelstaten,* Advies 2012/10, 20 april 2012, 4-5.

[14] *Ibid.,* 4-5.

[15] ADVIESRAAD INTERNATIONALE VRAAGSTUKKEN (AIV), *Nieuwe wegen voor internationale milieusamenwerking*, Nr. 84, maart 2013.

[16] AIV, *o.c.*, 35. Op basis van een studie van UN DESA, *The Great Green Technological Transformation, World Economic and Social Survey,* New York, 2011 wordt het benodigde budget op 1900 miljard $ geraamd per jaar of 2,7% van het wereld bbp, terwijl een andere studie van UNEP, *Towards a Green Economy: Pathways to sustainable development and Poverty Eradication*, Nairobi, 2011, de benodigde middelen op 1300 miljard $

De Raden hebben de indruk dat het debat hierover in België nog niet is opgestart. Ze konden uit de beschikbare documenten en ook na overleg met de betrokken administraties geen duidelijkheid krijgen over de parameters en criteria waarop de verdeelsleutel in het Samenwerkingsakkoord (hierna: "de verdeelsleutel") is gebaseerd. Hoewel het Samenwerkingsakkoord verwijst naar een gelijkaardig samenwerkingsakkoord inzake leefmilieu van 1995[17] en het daarbij aansluitende financieel protocol van 2002[18] stellen de Raden vast dat de hierin opgenomen verdeelsleutel (hierna: "de verdeelsleutel leefmilieu"), nl. 30% voor de federale overheid en 70% voor de deelstaten, niet volledig is overgenomen in het Samenwerkingsakkoord. Voor dit Samenwerkingsakkoord is de verdeelsleutel 40/60. De verdeling van de bijdrage van de deelstaten is voor beide samenwerkingsakkoorden wel dezelfde: m.n. 58% voor Vlaanderen, 33% voor Wallonië en 9% voor Brussel. Uit het antwoord op een parlementaire vraag leidden de Raden af dat vanwege de federale overheid zowel de Federale overheidsdienst Buitenlandse Zaken alsook de Federale overheidsdienst Economie bereid waren om 20% bij te dragen tot de kosten. Het is echter niet duidelijk waarop deze bijdrage is gebaseerd.[19]

De Raden formuleren hierbij volgende opmerkingen:

- Hoewel hernieuwbare energie vooral een gewestelijke bevoegdheid betreft, is het aandeel van de federale overheid groter in de verdeelsleutel dan in de verdeelsleutel leefmilieu, terwijl de federale overheid over meer bevoegdheden beschikt in dat beleidsdomein.
- In het kader van het debat over de overdracht van financiële verplichtingen naar de deelstaten en de usurperende bevoegdheden roept de verdeelsleutel de vraag op waarom de federale overheid een groter aandeel op zich neemt.

4.2. Wanverhouding tussen bijdragen en vertegenwoordiging

De Raden stellen vast dat de verdeling van de bijdragen op geen enkele wijze een afspiegeling vormt van de afspraken over de internationale vertegenwoordiging:

- De federale overheid draagt 40% bij van de financiering en heeft maar 25% van de vertegenwoordiging. Daar de federale overheid instaat voor de dagelijkse opvolging van de werkzaamheden van het agentschap in Abu Dhabi (zie *infra*, 4.5.), kan ze toch actief de werking opvolgen.
- Vlaanderen betaalt 58% van het overblijvende aandeel van 60% dat wordt gedragen door de deelstaten of 34,8% van het totaal en heeft eveneens maar een vertegenwoordiging van 25%. Dit achten de Raden een belangrijke ondervertegenwoordiging.
- Het Waalse Gewest betaalt 33% van het aandeel van de deelstaten of 19,8% van de Belgische bijdrage en geniet daardoor van een lichte oververtegenwoordiging.
- Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betaalt slechts 9% van het aandeel van de deelstaten of slechts 5,4% van de Belgische bijdrage en kan rekenen op een ernstige oververtegenwoordiging van 25%. Daarenboven beschikt dit gewest over minder potentieel om werk te maken van hernieuwbare energie, bv. op het vlak van wind- of hydro-energie.

raamt. De Nederlandse bijdragen, geraamd op één procent – op basis van de ecologische voetafdruk van Nederland - worden in functie van deze studies respectievelijk geraamd op 4 en 3 miljard $.

[17] Samenwerkingsakkoord tussen de federale staat, het Vlaamse Gewest, het Waalse Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest met betrekking tot het internationaal milieubeleid van 5 april 1995 (*B.S.* van 13.12.1995).

[18] Financieel protocol van 4 oktober 2002 bij het samenwerkingsakkoord van 5 april 1995 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest inzake het internationaal milieubeleid (*B.S.* van 02.07.2003).

[19] *Vr. en Antw.* Vlaams Parlement, 13 september 2012 (Vr. nr. 682 HENDRICKX).

4.3. Precedentswaarde

Het hogergenoemde financieel protocol dat werd gevoegd bij het samenwerkingsakkoord inzake leefmilieu heeft sedert zijn totstandkoming een belangrijke precedentswaarde gekregen. De verdeelsleutel leefmilieu wordt momenteel reeds voor 12 verdragen toegepast om de verplichte bijdragen te verdelen onder de Belgische entiteiten. Hiertoe horen een aantal belangrijke verdragen zoals o.m. het Kyoto Protocol of het Verdrag inzake biologische diversiteit. Daarnaast werden de vrijwillige bijdragen, toegezegd door de Interministeriële Commissie Leefmilieu, voor drie verdragen eveneens volgens diezelfde verdeelsleutel vastgelegd.[20]

Dit samenwerkingsakkoord inzake hernieuwbare energie mag in de toekomst niet automatisch dezelfde rol vervullen inzake energiebeleid. De verdeling van de bijdragen over de Belgische entiteiten en de wijze waarop dit gereflecteerd wordt inzake vertegenwoordiging op het internationaal forum moet geval per geval bekeken worden en moet in overeenstemming zijn met de bevoegdheidsverdeling.

De Raden stellen daarbij de vraag in welke mate de verdeelsleutel ook een precedentswaarde voor de intern-Belgische lastenverdeling in het kader van het Europees klimaat- en energiebeleid zal hebben, waarbij ons land een inspanning moet leveren om tegen 2020 13% van onze energiebehoefte te voldoen op basis van hernieuwbare energie. De verdeelsleutel 58/33/9 stemt niet overeen met het potentieel dat de gewesten hebben voor de aanmaak van hernieuwbare energie en de verdeling van de overblijvende 11,6% tussen de gewesten. Wallonië heeft immers veel meer potentieel dan Vlaanderen voor hernieuwbare energie op het vlak van hydro- en windenergie.

4.4. Meerwaarde voor Vlaanderen

4.4.1. Mee het beleid bepalen van de organisatie en *benchmarking*

België kan maar mee het beleid bepalen van IRENA in de mate dat zijn lidmaatschap in orde is en de lidmaatschapsbijdrage werd betaald. Dit geeft automatisch toegang tot de besluitvorming van de organisatie. Aangezien de deelstaten in ons land hoofdzakelijk bevoegd zijn voor hernieuwbare energie, hebben ze er belang bij om ervoor te zorgen dat de lidmaatschapsbijdrage snel in orde wordt gebracht, zodat ze zelf mee rond de tafel kunnen zitten voor de agenda- en beleidsbepaling over hernieuwbare energie in internationaal verband. Dit biedt daarenboven een mogelijkheid om informatie te verzamelen over praktijken in andere landen en aan *benchmarking* te doen met andere lidstaten van IRENA.

4.4.2. Vrijwillige bijdragen

Naast het betalen van het lidgeld, hoopt IRENA via vrijwillige bijdragen van de lidstaten zijn actieradius te vergroten en projecten te financieren. De Raden wezen in hun vorig advies reeds op de opportuniteiten voor Vlaamse bedrijven in het domein van de hernieuwbare energie.[21] Er zijn in Vlaanderen heel wat bedrijven in die sector actief die van deze mogelijkheid zouden kunnen gebruik maken om projecten te verwerven en uit te voeren.

De Raden pleiten ervoor dat de Belgische vertegenwoordigers in IRENA op korte termijn deze opportuniteiten screenen en daarover communiceren naar de relevante bedrijfsfederaties. Ze roepen de Vlaamse Regering ook op om, indien dit kanaal interessante perspectieven biedt, zelf een

[20] Voor een volledig overzicht van deze verdragen en vrijwillige bijdragen, zie *Vr. en Antw.* Vlaams Parlement, 13 september 2012 (Vr. nr. 682 HENDRICKX).
[21] SARiV en Minaraad, *o.c.*,10.

vrijwillige bijdrage te overwegen aan IRENA om op die wijze bedrijven een extra duwtje in de rug te geven om dergelijke internationale activiteiten op te starten.

De Raden wijzen erop dat een aantal lidstaten vrijwillig bijdragen aan het *Fund for Developing Countries Representatives*, dat de reiskosten van ontwikkelingslanden betaalt voor de participatie aan de besluitvormingsvergaderingen. De Vlaamse overheid kan bijvoorbeeld overwegen de deelname van één of meerdere Vlaamse partnerlanden aan de besluitvormingsvergaderingen van IRENA te financieren.

4.4.3. Aanrekenbaarheid ODA en emissierechten

IRENA staat niet op de lijst van organisaties waarvan de lidmaatschapsbijdrage ODA-aanrekenbaar (*Official Development Assistance*) is, hoewel de activiteiten van IRENA ontwikkelingsrelevant[22] zijn en de organisatie ook wil inzetten op de ontwikkeling van hernieuwbare energie in het Zuiden.[23] Het is mogelijk dat het Ontwikkelingscomité van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (hierna: "OESO-DAC"), na bespreking in de werkgroep Statistieken,[24] in de komende jaren IRENA opneemt op de lijst van organisaties waardoor de bijdrage eraan als ontwikkelingsrelevant wordt beschouwd om te voldoen aan de OESO-DAC norm om 0,7% van het bnp te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. De Raden vragen dat Vlaanderen aandacht heeft voor deze mogelijke ontwikkelingen.

Op basis van de informatie die de Raden bijkomend hebben ontvangen van de Vlaamse administratie, bleek dat de projecten die gefinancierd worden op basis van de vrijwillige bijdragen van de lidstaten, in zoverre deze duurzame mitigatieactiviteiten in ontwikkelingslanden ondersteunen, ook mogelijk aanrekenbaar zijn in het kader van de emissierechtenhandel. Zij vragen de Vlaamse overheid om dit mee in overweging te nemen bij een mogelijke latere beslissing over vrijwillige bijdragen aan IRENA.

4.5. Rol van de federale overheid

De Algemene Vergadering van IRENA vindt in principe maar eens per jaar plaats en zal drie op de vier keren worden bijgewoond door een vertegenwoordiger van de gewesten. Dit betekent dat de deelstaten kennelijk in ruime meerderheid de internationale vertegenwoordiging op zich nemen. Het Samenwerkingsakkoord vermeldt echter dat de dagelijkse opvolging van de werking gebeurt door de lokale missie, in casu de Belgische diplomaten op post in Abu Dhabi, waar IRENA is gevestigd. De Raden pleiten er daarom voor dat goede afspraken worden gemaakt over de dagelijkse opvolging van de werkzaamheden van IRENA en de terugkoppeling hierover naar de deelstaten.

[22] Bv. de zogeheten *Renewable Readiness Assessments*.Dit zijn capaciteitsstudies over hernieuwbare energie in de ontwikkelingslanden.

[23] OESO, *DAC Statistical Reporting Directives,* Parijs, 28.05.2013. [http://www.oecd.org/dac/stats/dacstatisticalreportingdirectives.htm]

[24] Om de bijdragen aan IRENA ODA-aanrekenbaar te maken, dienen een aantal OESO-lidstaten dit op de agenda te zetten van de OESO-werkgroep Statistieken (WP Stat), waarna de OESO een onderzoek voert over het exacte aandeel dat als ODA zou mogen worden verrekend in geval van ongeoormerkte "core-support". Voor wat de lidmaatschapsbijdrage betreft, kan men alleszins spreken van ongeoormerkte financiering. In de mate dat vrijwillige bijdragen worden ingezet voor de financiering van projecten in het Zuiden kunnen deze middelen in de toekomst misschien ook worden aangerekend.

5. CONCLUSIE

De Raden hebben kennis genomen van het Samenwerkingsakkoord en formuleren hierbij een aantal kritische bedenkingen. Ze vragen de Vlaamse Regering deze in overweging te nemen.

Zij formuleren bedenkingen bij de wijze waarop de lasten worden verdeeld over de verschillende Belgische entiteiten en de doorvertaling daarvan naar de internationale vertegenwoordiging. Deze afspraken staan niet in verhouding tot de bevoegdheidsverdeling tussen de federale overheid en de deelstaten inzake hernieuwbare energie.

De Raden verzoeken de Vlaamse Regering tevens om duidelijk te maken op welke parameters en criteria de verdeling van de financiële bijdrage werd gebaseerd.

Zij formuleren bedenkingen bij de wijze waarop de besluitvorming en het Belgische standpunt tot stand komen en de mogelijkheid die het Samenwerkingsakkoord biedt om af te wijken van de bereikte consensus.

De Raden onderstrepen dat het Samenwerkingsakkoord niet “zomaar” geëxtrapoleerd kan worden op het Europese klimaat- en energiepakket. De Raden pleiten er ook voor dat bij het afsluiten van samenwerkingsakkoorden eerst een grondige evaluatie van de bijdragen aan internationale organisaties en de internationale verplichtingen van ons land moet plaatsvinden alvorens dergelijke afspraken te maken.

Ten slotte onderlijnen de Raden dat de samenwerking met IRENA interessante perspectieven biedt en meerwaarde kan genereren naast de werking van het Internationaal Energie Agentschap. De Raden denken in dit verband o.m. aan de mogelijkheden voor bedrijven en de samenwerking met de partnerlanden in het Zuiden.

Namens de Minaraad,

Hoogachtend,

(getekend)

i.o. Walter Roggeman
Voor Bert De Wel
Voorzitter Minaraad

(getekend)

Jan Verheeke
Secretaris Minaraad

Namens de Strategische Adviesraad internationaal Vlaanderen,

Hoogachtend,

(getekend)

Prof. Dr. Jan Wouters
Voorzitter SARiV

(getekend)

Freddy Evens
Secretaris SARiV

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

RAAD VAN STATE
afdeling Wetgeving

advies 54.247/VR
van 14 november 2013

over

een voorontwerp van decreet ‘houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van (…) tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie’

Op 3 oktober 2013 is de Raad van State, afdeling Wetgeving, door de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie verzocht binnen een termijn van dertig dagen, verlengd tot vijfenveertig dagen(*), een advies te verstrekken over een voorontwerp van decreet 'houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van (…) tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie'.

Het voorontwerp is door de verenigde kamers onderzocht op 5 november 2013. De verenigde kamers waren samengesteld uit Pierre LIÉNARDY, kamervoorzitter, voorzitter, Jo BAERT, kamervoorzitter, Jacques JAUMOTTE, Jeroen VAN NIEUWENHOVE, Bernard BLERO en Kaat LEUS, staatsraden, Jan VELAERS, Lieven DENYS, Sébastien VAN DROOGHENBROECK en Christian BEHRENDT, assessoren, Annemie GOOSSENS en Anne-Catherine VAN GEERSDAELE, griffiers.

De verslagen werden uitgebracht door Alain LEFEBVRE, eerste auditeur, en Tim CORTHAUT, auditeur.

Het advies, waarvan de tekst hierna volgt, is gegeven op 14 november 2013.

*

(*) Deze verlenging vloeit voort uit artikel 84, § 1, eerste lid, 1°, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, waarin wordt bepaald dat de termijn van dertig dagen verlengd wordt tot vijfenveertig dagen in het geval waarin het advies gegeven wordt door de verenigde kamers met toepassing van artikel 85*bis*.

1. Met toepassing van artikel 84, § 3, eerste lid, van de wetten op de Raad van State, gecoördineerd op 12 januari 1973, heeft de afdeling Wetgeving zich toegespitst op het onderzoek van de bevoegdheid van de steller van de handeling, van de rechtsgrond[1], alsmede van de vraag of aan de te vervullen vormvereisten is voldaan.

*

2. Het om advies voorgelegde voorontwerp van decreet strekt ertoe instemming te verlenen met het samenwerkingsakkoord tussen de federale Staat, de gemeenschappen en de gewesten 'over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie' (hierna: het samenwerkingsakkoord).

3. Luidens artikel 5, § 2, van het samenwerkingsakkoord kunnen de bepalingen ervan op verzoek van elke partij worden herzien, "zonder echter de deelname van België in IRENA in vraag te stellen".

België heeft het IRENA-verdrag[2] ondertekend, maar is nog geen lid. Het gaat om een gemengd verdrag, waarmee zowel de federale overheid, de gemeenschappen als de gewesten dienen in te stemmen.[3]

De opzegging van het IRENA-verdrag valt onder artikel 17 van het samenwerkingsakkoord van 8 maart 1994 tussen de federale overheid, de gemeenschappen en de gewesten 'over de nadere regelen voor het sluiten van gemengde verdragen', waaruit volgt dat daarvoor de instemming van alle betrokken overheden vereist is. Zolang niet alle betrokken overheden instemmen met het opzeggen van het IRENA-verdrag, kan de deelname van België in IRENA derhalve niet in vraag worden gesteld.

---

[1] Aangezien het om een voorontwerp van decreet gaat, wordt onder "rechtsgrond" de conformiteit met hogere rechtsnormen verstaan.

[2] Statuut van het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA), gedaan te Bonn op 26 januari 2009.

[3] Instemming met het IRENA-verdrag is reeds verleend door de Franse Gemeenschap (decreet van 20 december 2011 'portant assentiment aux statuts de l'Agence internationale pour les énergies renouvelables (IRENA), fait à Bonn le 26 janvier 2009', *BS* 27 maart 2012, 19228), door het Waalse Gewest (decreet van 12 januari 2012 'portant assentiment, pour ce qui concerne les matières dont l'exercice a été transféré par la Communauté française à la Région wallonne, aux statuts de l'Agence internationale pour les énergies renouvelables (IRENA), faits à Bonn le 26 janvier 2009', *BS* 27 januari 2012, 6921, en decreet van 12 januari 2012 'portant assentiment aux statuts de l'Agence internationale pour les énergies renouvelables (IRENA), faits à Bonn le 26 janvier 2009', *BS* 26 januari 2012, 6293), door de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest (decreet van 17 februari 2012 'houdende instemming met het Statuut van het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA), gedaan te Bonn op 26 januari 2009, en met de bijhorende Verklaring van de Conferentie', *BS* 7 maart 2012, 14145), door de Duitstalige Gemeenschap (decreet van 19 maart 2012 'zur Zustimmung zu der Satzung der Internationalen Organisation für erneuerbare Energien, geschehen zu Bonn am 26. Januar 2009', *BS* 18 april 2012, 24181), door de Franse Gemeenschapscommissie (decreet van 19 juli 2012 'portant assentiment au statut de l'Agence internationale pour les énergies renouvelables (IRENA), fait à Bonn le 26 janvier 2009', *BS* 25 september 2012, 58930) en door het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest (ordonnantie van 23 juli 2012 'houdende instemming met: het Statuut van het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA), gedaan te Bonn op 26 januari 2009', *BS* 28 augustus 2012, 51126). De afdeling Wetgeving heeft intussen ook reeds advies gegeven over een voorontwerp van wet 'houdende instemming met het Statuut van het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA), gedaan te Bonn op 26 januari 2009' (adv.RvS 53.701/1/V van 25 juli 2013, *Parl.St.* Senaat 2012-13, nr. 5-2269/1, 24).

Het herzien van het samenwerkingsakkoord op verzoek van één van de partijen bij dat akkoord, zoals bepaald in artikel 5, § 2, ervan, heeft overigens slechts zin zolang België lid blijft van IRENA.

In artikel 5, § 2, van het samenwerkingsakkoord is de toevoeging ", zonder echter de deelname van België in IRENA in vraag te stellen" derhalve overbodig.

DE GRIFFIER DE VOORZITTER

Annemie GOOSSENS Pierre LIÉNARDY

ONTWERP VAN DECREET

ONTWERP VAN DECREET

DE VLAAMSE REGERING,

Op voorstel van de Vlaamse minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en de Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

Na beraadslaging,

BESLUIT:

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie is ermee belast, in naam van de Vlaamse Regering, bij het Vlaams Parlement het ontwerp van decreet in te dienen, waarvan de tekst volgt:

Artikel 1. Dit decreet regelt een gemeenschaps- en een gewestaangelegenheid.

Art. 2. Instemming wordt betuigd met het samenwerkingsakkoord van 24 september 2013 tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie.

Brussel, 29 november 2013.

De minister-president van de Vlaamse Regering,
Vlaams minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Kris PEETERS

De Vlaamse minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

Freya VAN DEN BOSSCHE

BIJLAGE:

Nederlandse en Franse tekst van het samenwerkingsakkoord

Samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten, over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA) en over de financiële bijdragen aan deze organisatie

Accord de coopération entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions portant sur la représentation du Royaume de Belgique au sein de l'Agence Internationale pour les énergies renouvelables (IRENA) et sur les contributions financières à cette organisation

Gelet op de artikelen 1, 34, 127, 130, 134 en 167 van de Grondwet;

Vu les articles 1er, 34, 127, 130, 134 et 167 de la Constitution ;

Gelet op de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, de artikelen 4, 6, 6bis en 92bis, §1 en 4bis;

Vu la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980, les articles 4, 6, 6bis et 92bis, §1er et 4bis ;

Gelet op de bijzondere wet van 12 januari 1989 met betrekking tot de Brusselse Instellingen, de artikelen 4 en 42;

Vu la loi spéciale relative aux Institutions bruxelloises du 12 janvier 1989, les articles 4 et 42 ;

Gelet op de wet van 31 december 1983 tot hervorming der instellingen voor de Duitstalige Gemeenschap, de artikelen 4 en 55bis;

Vu la loi de réformes institutionnelles pour la Communauté germanophone du 31 décembre 1983, les articles 4 et 55bis ;

Gelet op de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen, artikel 31bis;

Vu la loi ordinaire de réformes institutionnelles du 9 août 1980, l'article 31bis ;

Gelet op het kaderakkoord van 30 juni 1994 tot samenwerking tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden, artikel 1, §3;

Vu l'accord-cadre de coopération du 30 juin 1994 entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions portant sur la représentation du Royaume de Belgique auprès des organisations internationales poursuivant des activités relevant de compétences mixtes, l'article 1er, §3 ;

Overwegende het Statuut van het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie (IRENA), opgemaakt te Bonn op 26 januari 2009;

Considérant le Statut de l'Agence internationale pour les énergies renouvelables (IRENA), fait à Bonn le 26 janvier 2009 ;

Overwegende dat, hoewel artikel 6, §1, VII, eerste lid, f, van de bijzondere wet tot hervorming der instellingen van 8 augustus 1980 de bevoegdheid inzake nieuwe energiebronnen principieel aan de Gewesten toewijst, de activiteiten van IRENA eveneens betrekking hebben op aangelegenheden waarvoor de Federale Staat of de Gemeenschappen bevoegd zijn;

Considérant que, bien que l'article 6, §1er, VII, premier alinéa, f, de la loi spéciale de réformes institutionnelles du 8 août 1980 accorde la compétence en ce qui concerne les sources nouvelles d'énergie en principe aux Régions, les activités d'IRENA concernent également les compétences de l'Etat fédéral ou des Communautés ;

Overwegende dat er aanleiding bestaat tot een bijzondere regeling met betrekking tot de interne coördinatie en standpuntbepaling en de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België in IRENA;

Considérant l'opportunité d'un règlement spécial concernant la coordination interne, l'adoption de positions et la représentation du Royaume de Belgique au sein d'IRENA ;

Overwegende dat het aangewezen is om een regeling te treffen inzake de financiële bijdragen van België;

Considérant qu'il faut un arrangement concernant la contribution financière de la Belgique ;

De Federale Staat, vertegenwoordigd door de Federale Regering, in de persoon van de Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken en van de Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staathervorming;

L'Etat fédéral, représenté par le Gouvernement fédéral en la personne du Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et des Affaires européennes et du Secrétaire d'Etat à l'Environnement, à l'Energie, à la Mobilité et aux Réformes Institutionnelles ;

De Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest, vertegenwoordigd door de Vlaamse Regering, in de persoon van haar Minister-president en Vlaams Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid en van de Vlaamse Minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie;

La Communauté flamande et la Région flamande, représentées par le Gouvernement flamand en la personne de son Ministre-Président et Ministre flamand de l'Economie, de la Politique extérieure, de l'Agriculture et de la Ruralité et de la Ministre flamande de l'Energie, du Logement, des Villes et de l'Economie sociale ;

De Franse Gemeenschap, vertegenwoordigd door de Franse Gemeenschapsregering, in de persoon van haar Minister-president en van haar Vicepresident en Minister van Kinderwelzijn, Wetenschappelijk Onderzoek en Ambtenarenzaken;

La Communauté française, représentée par son gouvernement en la personne de son Ministre-Président et de son Vice-Président et Ministre de l'Enfance, de la Recherche Scientifique et de la Fonction publique ;

De Duitstalige Gemeenschap, vertegenwoordigd door haar Regering, in de persoon van haar Minister-president;

La Communauté germanophone, représentée par son gouvernement en la personne de son Ministre-Président ;

Het Waals Gewest, vertegenwoordigd door de Waalse Regering, in de persoon van haar Minister-president en van haar Vicepresident en Minister van Duurzame Ontwikkeling en Ambtenarenzaken, belast met Energie, Huisvesting en Onderzoek;

La Région wallonne, représentée par le gouvernement wallon en la personne de son Ministre-Président et son de Vice-Président et Ministre du Développement durable et de la Fonction publique, de l'Energie, du Logement et de la Recherche ;

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, vertegenwoordigd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, in de persoon van haar Minister-president en van de Minister van Leefmilieu, Energie en Stadsvernieuwing;

La Région de Bruxelles-Capitale, représentée par le gouvernement bruxellois en la personne de son Ministre-Président et de la Ministre de l'Environnement, de l'Energie et de la Rénovation urbaine ;

Komen het volgende overeen:

Ont convenu ce qui suit :

I. Definities en doelstellingen

Artikel 1. Voor de toepassing van dit samenwerkingsakkoord dient te worden verstaan onder:

1° IRENA: het Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie, opgericht te Bonn op 26 januari 2009;

2° het Kaderakkoord: het Kaderakkoord van 30 juni 1994 tot samenwerking tussen de Federale Staat, de Gemeenschappen en de Gewesten over de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij de internationale organisaties waarvan de werkzaamheden betrekking hebben op gemengde bevoegdheden;

3° de ICBB: de Interministeriële Conferentie voor het Buitenlands Beleid zoals bedoeld in artikel 31bis, tweede lid, van de gewone wet van 9 augustus 1980 tot hervorming der instellingen;

4° de FOD Buitenlandse Zaken: de Federale Overheidsdienst Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking.

I. Définitions et objectifs

Article 1er Aux fins de l'application du présent accord de coopération, il y a lieu d'entendre par :

1° IRENA : l'Agence internationale pour les énergies renouvelables, établie à Bonn le 26 janvier 2009 ;

2° l'Accord-cadre: l'Accord-cadre de coopération du 30 juin 1994 entre l'Etat fédéral, les Communautés et les Régions portant sur la représentation du Royaume de Belgique auprès des organisations internationales poursuivant des activités relevant de compétences mixtes ;

3° la CIPE : la Conférence Interministérielle de la Politique Etrangère telle que visée à l'article 31bis, deuxième alinéa, de la loi ordinaire de réformes institutionnelles du 9 août 1980 ;

4° le SPF Affaires étrangères : le Service Public Fédéral Affaires Etrangères, Commerce extérieur et Coopération au développement.

II. Vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij IRENA

Art. 2. §1. Het Kaderakkoord is van toepassing op de vertegenwoordiging van het Koninkrijk België bij IRENA. Aan Bijlage 1 van het Kaderakkoord wordt daartoe een punt 16 toegevoegd dat luidt als volgt: "16. IRENA (Internationaal Agentschap voor hernieuwbare energie)".

II. Représentation du Royaume de Belgique auprès d'IRENA

Art. 2. §1er L'Accord–cadre est d'application pour la représentation du Royaume de Belgique auprès d'IRENA. A l'Annexe 1 de l'Accord-cadre est dès lors ajouté un point 16, qui se lit comme suit « 16. IRENA (Agence Internationale pour les énergies renouvelables) ».

§2. In toepassing van artikel 1, §3, van het Kaderakkoord wordt vastgelegd dat de Belgische delegatie op de jaarlijkse Assemblee van IRENA wordt voorgezeten volgens een jaarlijks rotatiesysteem met vier beurten, met een beurt voor de federale overheid en drie beurten voor de Gewesten. Alle andere bijeenkomsten in het kader van IRENA worden voorgezeten door de Belgische missie ter plaatse.

De Belgische missie ter plaatse volgt de dagelijkse werking van IRENA op en houdt alle Belgische betrokkenen zorgvuldig en gelijktijdig op de hoogte omtrent de respectieve vergaderingen en bijeenkomsten en omtrent de dagelijkse werking.

§3. De Belgische standpuntinname over de te verdedigen standpunten binnen IRENA gebeurt volgens het principe van de consensus.

§4. In bijzondere omstandigheden kan in gemeen overleg worden afgeweken van het bepaalde onder §§2 en 3.

III. Financiële bijdrage van het Koninkrijk België

Art. 3. §1. Teneinde te voldoen aan de verplichte financiële bijdragen van België aan IRENA, overeenkomstig artikel XII, A, 1, van het Statuut van IRENA en de financiële regels van de organisatie, wordt er een horizontale verdeelsleutel vastgelegd tussen de Federale Staat, de Gewesten en de Gemeenschappen, neerkomend op 40 procent voor de federale overheid, 60 procent voor de Gewesten en 0 procent voor de Gemeenschappen.

§2. De verdeling onder de Gewesten van de 60 procent ten laste van de Gewesten gebeurt als volgt: 58 procent voor het Vlaams Gewest, 33 procent voor het Waals Gewest en 9 procent voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

§3. De bijdragen van België aan IRENA worden uitgevoerd via een postrekening, gespijsd door de Gewesten en de federale overheid en beheerd door een federaal ordonnateur van de FOD Buitenlandse Zaken. De beheersmodaliteiten van deze rekening worden beschreven in de bijlage bij dit samenwerkingsakkoord.

§2. En application de l'article 1er, §3, de l'Accord-cadre, il est établi que, lors de l'Assemblée annuelle d'IRENA, la délégation belge est présidée selon un système annuel de rotation à quatre tours, une séance étant présidée par les autorités fédérales et trois séances par les Régions. Toutes les autres réunions dans le cadre d'IRENA, sont présidées par la mission belge sur place.

La mission belge sur place assure le suivi du fonctionnement quotidien d'IRENA et informe consciencieusement et simultanément tous les acteurs belges concernés, au sujet des réunions et des entrevues respectives et du fonctionnement quotidien.

§3. La prise de position belge sur les points de vue à défendre au sein d'IRENA se déroule selon le principe du consensus.

§4. Dans des circonstances particulières, il peut être dérogé après concertation en commun, aux dispositions prévues aux §§2 et 3.

III. Contribution financière du Royaume de Belgique

Art. 3. §1er. Afin de se conformer aux contributions financières obligatoires de la Belgique à IRENA, conformément à l'article XII, A, 1, du Statut d'IRENA et aux règles financières de l'organisation, une clé de répartition horizontale est fixée entre l'Etat fédéral, les Régions et les Communautés, équivalent à 40 pourcent pour l'autorité fédérale, 60 pourcent pour les Régions et 0 pourcent pour les Communautés.

§2. Au niveau régional, la part des 60 pourcent à charge des Régions se répartit comme suit : 58 pourcent pour la Région flamande, 33 pourcent pour la Région wallonne et 9 pourcent pour la Région de Bruxelles-Capitale.

§3. Les contributions de la Belgique à IRENA sont effectuées via un compte postal, alimenté par les Régions et l'autorité fédérale et géré par un ordonnateur fédéral du SPF Affaires étrangères. Les modalités de gestion de ce compte sont décrites en annexe du présent accord de coopération.

Art. 4. §1. De overheden die partij zijn bij dit samenwerkingsakkoord kunnen zowel gezamenlijk als ieder voor zich vrijwillige bijdragen leveren aan de werking van IRENA, overeenkomstig artikel XII, A, 2, van het Statuut van IRENA en de financiële regels van de organisatie.

§2. Indien er sprake is van een vrijwillige bijdrage, verloopt die via de eigen rekening of rekeningen van de overheden, en niet via de postrekening als vermeld in artikel 3, §3.

Art. 4. §1er. Les autorités qui sont parties au présent accord de coopération peuvent fournir des contributions volontaires, communes ou individuelles aux travaux d'IRENA, conformément à l'article XII, A, 2, du Statut d'IRENA et aux règles financières de l'organisation.

§2. S'il s'agit d'une contribution volontaire, celle-ci est effectuée via le(s) compte(s) propre(s) des autorités, et pas via le compte postal indiqué à l'article 3, §3.

IV. Slotbepalingen

Art. 5. §1. Dit samenwerkingsakkoord wordt voor onbepaalde tijd gesloten.

§2. De bepalingen van dit samenwerkingsakkoord kunnen op verzoek van elke partij worden herzien, zonder echter de deelname van België in IRENA in vraag te stellen. Een verzoek tot herziening wordt binnen de drie maanden onderzocht in de ICBB.

§3. Dit samenwerkingsakkoord wordt onderworpen aan een parlementaire instemmingsprocedure van de partijen.

IV. Dispositions finales

Art. 5. §1er. Le présent accord de coopération est conclu pour une durée indéterminée.

§2. Les dispositions du présent accord de coopération peuvent être revues à la requête de toute partie contractante, sans toutefois remettre en cause la participation de la Belgique à IRENA. Une requête de révision est examinée endéans les trois mois au sein de la CIPE.

§3. Cet accord de coopération est soumis à la procédure d'approbation parlementaire des parties.

§4. Dit samenwerkingsakkoord treedt in werking op de datum waarop het Statuut, overeenkomstig zijn artikel XIX, E, in werking treedt voor België.

§4. Le présent accord de coopération entre en vigueur à la date à laquelle le Statut, conformément à son article XIX, E, entre en vigueur pour la Belgique.

Opgemaakt in Brussel op 24 -09- 2013, in zes originele exemplaren, in de Nederlandse, Franse en Duitse taal.

Fait à Bruxelles le 24 -09- 2013, en six originaux, en langues française, néerlandaise et allemande.

Voor de Federale Staat:

De Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken,

Pour l'Etat fédéral :

Le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et des Affaires européennes,

Didier REYNDERS

De Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staathervorming,

Le Secrétaire d'Etat à l'Environnement, à l'Energie, à la Mobilité et aux Réformes Institutionnelles,

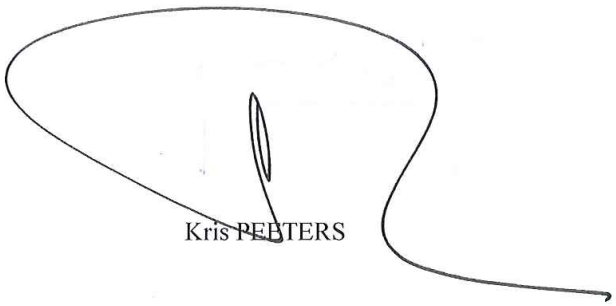
Melchior WATHELET

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest,

De Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Pour la Communauté flamande et la Région flamande,

Le Ministre-Président du Gouvernement flamand, Ministre flamand de l'Economie, de la Politique extérieure, de l'Agriculture et de la Ruralité,

Kris PEETERS

De Vlaamse Minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

La Ministre flamande de l'Energie, du Logement, des Villes et de l'Economie sociale,

Freya VAN DEN BOSSCHE

Voor de Franse Gemeenschap,

De Minister-President,

Pour la Communauté française,

Le Ministre-Président,

Rudy DEMOTTE

De Vicepresident en Minister van Kinderwelzijn, Wetenschappelijk Onderzoek en Ambtenarenzaken,

Le Vice-président et Ministre de l'Enfance, de la Recherche Scientifique et de la Fonction publique,

Jean-Marc NOLLET

Voor de Duitstalige Gemeenschap,

De Minister-President,

Pour la Communauté germanophone,

Le Ministre-Président,

Karl-Heinz LAMBERTZ

Voor het Waals Gewest,

De Minister-President,

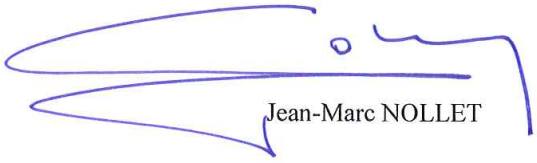
Pour la Région wallonne,

Le Ministre-Président,

Rudy DEMOTTE

De Vicepresident en Minister van Duurzame Ontwikkeling en Ambtenarenzaken, belast met Energie, Huisvesting en Onderzoek,

Le Vice-Président et Ministre du Développement durable, de la Fonction publique, de l'Energie, du Logement et de la Recherche,

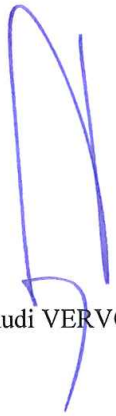
Jean-Marc NOLLET

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

De Minister-President,

Pour la Région de Bruxelles-Capitale,

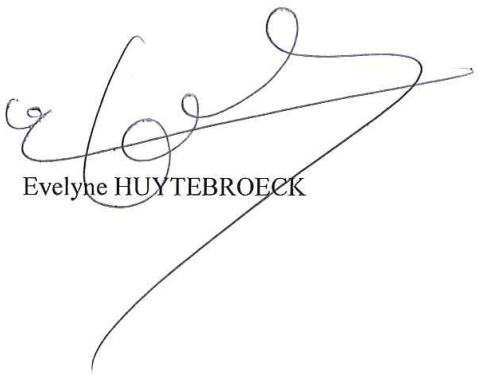
Le Ministre-Président,

Rudi VERVOORT

De Minister van Leefmilieu, Energie en Stadsvernieuwing,

La Ministre de l'Environnement, de l'Energie et de la Rénovation urbaine,

Evelyne HUYTEBROECK

Bijlage inzake de beheersmodaliteiten van toepassing op de door de FOD Buitenlandse Zaken geopende postrekening.

1. Met het oog op het bewerkstelligen van een vlotte en gebundelde betaling van de bijdrage van België aan IRENA, wordt door de bevoegde Directie van de FOD Buitenlandse Zaken een postrekening geopend bij de financiële post onder de naam "SPF AFFAIRES ETRANGERES CECD CONTRIB. IRENA" met IBAN BE36 6792 0038 1081 (BIC: PCHQBEBB).

2. De rekening wordt beheerd door een bij de in punt 1 vermelde Directie aangestelde rekenplichtige.

3. De effectieve vereffening van de statutaire bijdrage zal na ontvangst van de door het Secretariaat van IRENA opgestelde betalingsuitnodiging geschieden door de in punt 2 vermelde rekenplichtige op verzoek van de federale ordonnateur van de FOD Buitenlandse Zaken, bedoeld in artikel 3, §3, hierna benoemd "federale ordonnateur".

4. Onderhavige vereffening geschiedt voor zover de rekening door de bevoegde federale en gefedereerde entiteiten volgens de verdeelsleutel in artikel 3 en uiterlijk op 30 april van het lopende begrotingsjaar werd gecrediteerd. Ingeval de factuur van het Secretariaat van IRENA pas na 1 maart van het lopende jaar bij de Belgische autoriteiten aankomt, zal bedoelde termijn worden verlengd tot twee maanden na datum van de daadwerkelijke ontvangst van de factuur door België.

5. Het storten op de postrekening door de bijdragende partijen, a rato van hun aandeel, gebeurt op verzoek van de federale ordonnateur, zoals voorzien in punt 7 hieronder, na ontvangst van de door het Secretariaat van IRENA opgestelde betalingsuitnodiging. Een voor eensluidend verklaarde kopie van deze uitnodiging wordt aan het betalingsverzoek toegevoegd.

6. De bijdragen van de federale overheid en van de Gewesten worden vermeerderd met een voorschot

Annexe concernant les modalités de gestion applicables au compte postal ouvert par le SPF Affaires étrangères.

1. En vue de faciliter et de regrouper les paiements de la contribution de la Belgique à IRENA, un compte postal est ouvert auprès de la poste financière par la Direction compétente du SPF Affaires étrangères sous le nom « SPF AFFAIRES ETRANGERES CECD CONTRIB. IRENA » avec IBAN BE36 6792 0038 1081 (BIC : PCHQBEBB).

2. Le compte est géré par un comptable désigné au sein de la Direction mentionnée dans le point 1er.

3. L'acquittement effectif de la contribution statutaire sera effectué par le comptable mentionné au point 2 sur la demande de l'ordonnateur fédéral du SPF Affaires étrangères visé à l'article 3, §3, ci-après dénommé « ordonnateur fédéral », après la réception de l'invitation de paiement rédigée par le Secrétariat d'IRENA.

4. L'acquittement en question est fait pour autant que le compte ait été crédité par les entités fédérales et fédérées compétentes selon la clé de répartition fixée à l'article 3, et cela au plus tard le 30 avril de l'année budgétaire en cours. Si la facture du Secrétariat d'IRENA parvient aux autorités belges après le 1er mars de l'année en cours, le délai est prolongé jusqu'à deux mois après la date de la réception de la facture par la Belgique.

5. L'approvisionnement du compte postal par les parties, contribuant proportionnellement à leur part, s'effectue à la demande de l'ordonnateur fédéral, telle que prévue au point 7 ci-dessous, après la réception de l'invitation de paiement rédigée par le Secrétariat d'IRENA. Une copie conforme de cette invitation sera attachée à la demande de paiement.

6. Les contributions de l'autorité publique fédérale et des Régions sont augmentées d'une

voor wissel- en bankkosten, alsook voor het aanleggen van een beperkte reserve om het hoofd te kunnen bieden aan laattijdige schommelingen. Dit voorschot bedraagt 5 procent van de bijdrage van elk der partijen.

avance pour le paiement des frais de change et des frais bancaires ainsi que pour la constitution d'une réserve limitée afin de faire face à des fluctuations tardives. Cette avance s'élève à 5 pourcent de la contribution de chacune des parties.

7. Ieder verzoek tot storting van de federale ordonnateur gericht aan de bijdragende partij vermeldt:
   - de benaming van de te crediteren rekening;
   - het IBAN-nummer van deze rekening;
   - de financiële instelling;
   - de BIC-code van de financiële instelling;
   - de bij de betaling te vermelden referentie: "IRENA + werkjaar + naam van de bijdragende partij";
   - de globale bijdrage van België in USD;
   - de individuele bijdrage met vermelding van de berekeningswijze ervan.

7. Chaque demande de versement de l'ordonnateur fédéral adressée à la partie contribuante, mentionne :
   - le nom du compte à créditer ;
   - le numéro IBAN de ce compte ;
   - l'institution financière ;
   - le code BIC de l'institution financière ;
   - la communication à mentionner lors du paiement: « IRENA + année de travail + nom de la partie contribuante » ;
   - la contribution belge globale en USD ;
   - la contribution individuelle mentionnant la méthode de calcul.

8. Indien door de bijdragende partijen niet voldoende fondsen worden gestort voor het vereffenen van de verplichte bijdragen zal de federale ordonnateur niet overgaan tot de betaling.

8. Si les parties qui y contribuent, ne versent pas suffisamment de fonds pour l'acquittement des contributions obligatoires, l'ordonnateur fédéral ne procède pas au paiement.

9. De federale ordonnateur verzoekt de betaling aan de betrokken organisatie uit te voeren en doet het nodige opdat iedere betaling vergezeld zou gaan van een verklaring waarin uitdrukkelijk wordt gesteld dat het gaat om een betaling van de federale overheid en van het Vlaams, Waals en Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

9. L'ordonnateur fédéral demande d'exécuter le paiement à l'organisation concernée et fait le nécessaire pour que chaque paiement soit accompagné d'une déclaration formelle qu'il s'agit d'un paiement du gouvernement fédéral et des Régions flamande, wallonne et de Bruxelles-Capitale.

10. Het op het einde van elk begrotingsjaar op de postrekening overblijvende saldo zal door de federale ordonnateur in functie van de in artikel 3 beoogde bijdrageverdeelsleutels worden verrekend in het kader van de eerstvolgende betalingsoproep.

10. L'ordonnateur fédéral prend en compte le solde restant qui figure sur le compte postal à la fin de chaque année budgétaire dans le cadre de la prochaine invitation de paiement, en fonction de la clé de répartition fixée à l'article 3.

11. De rekenplichtige zal de jaarrekening voorleggen aan het Rekenhof. Een stand van zaken van de rekening zal bij elke storting en/ of betaling meegedeeld worden aan het Rekenhof alsook aan alle bijdragende partijen.

11. Le comptable soumettra le compte annuel à la Cour des Comptes. Un état du compte sera communiqué à la Cour des Comptes ainsi qu'à toutes les parties contribuantes au moment de chaque versement et/ou paiement.

Opgemaakt in Brussel op 24 -09- 2013, in zes originele exemplaren, in de Nederlandse, Franse en Duitse taal.

Fait à Bruxelles le 24 -09- 2013, en six originaux, en langues française, néerlandaise et allemande.

Voor de Federale Staat,

De Vice-Eerste Minister en Minister van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Europese Zaken,

Pour l'Etat fédéral,

Le Vice-Premier Ministre et Ministre des Affaires étrangères, du Commerce extérieur et des Affaires européennes,

Didier REYNDERS

De Staatssecretaris voor Leefmilieu, Energie, Mobiliteit en Staatshervorming,

Le Secrétaire d'Etat à l'Environnement, à l'Energie, à la Mobilité et aux Réformes Institutionnelles,

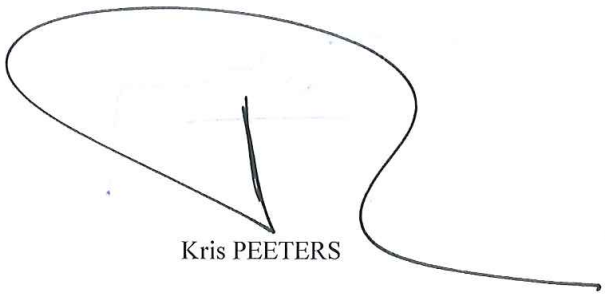
Melchior WATHELET

Voor de Vlaamse Gemeenschap en het Vlaams Gewest,

De Minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams Minister van Economie, Buitenlands Beleid, Landbouw en Plattelandsbeleid,

Pour la Communauté flamande et la Région flamande,

Le Ministre-Président du Gouvernement flamand, Ministre flamand de l'Economie, de la Politique extérieure, de l'Agriculture et de la Ruralité,

Kris PEETERS

De Vlaamse Minister van Energie, Wonen, Steden en Sociale Economie,

La Ministre flamande de l'Energie, du Logement, des Villes et de l'Economie sociale,

Freya VAN DEN BOSSCHE

Voor de Franse Gemeenschap,

De Minister-President,

Pour la Communauté française,

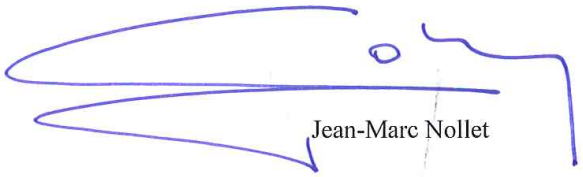
Le Ministre-Président,

Rudy DEMOTTE

De Vicepresident en Minister van Kinderwelzijn, Wetenschappelijk Onderzoek en Ambtenarenzaken,

Le Vice-président et Ministre de l'Enfance, de la Recherche Scientifique et de la Fonction publique,

Jean-Marc Nollet

Voor de Duitstalige Gemeenschap,

De Minister-President,

Pour la Communauté germanophone,

Le Ministre-Président,

Karl-Heinz LAMBERTZ

Voor het Waals Gewest,

De Minister-President,

Pour la Région wallonne,

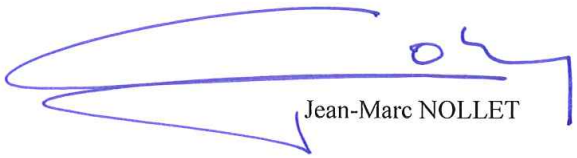
Le Ministre-Président,

Rudy DEMOTTE

De Vicepresident en Minister van Duurzame Ontwikkelingen Ambtenarenzaken, belast met Energie, Huisvesting en Onderzoek,

Le Vice-Président et Ministre du Développement durable, de la Fonction publique, de l'Energie, du Logement et de la Recherche,

Jean-Marc NOLLET

Voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest,

De Minister-President,

Pour la Région de Bruxelles-Capitale,

Le Ministre-Président,

Rudi VERVOORT

De Minister van Leefmilieu, Energie en Stadsvernieuwing,

La Ministre de l'Environnement, de l'Energie et de la Rénovation urbaine,

Evelyne HUYTEBROECK